

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету менеджменту

ФАКУЛЬТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ

І.Г. Шавкун

08

2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

(назва навчальної дисципліни)

Блоку освітніх компонентів вільного вибору студента в межах спеціальності
підготовки магістра
денної та заочної форм здобуття освіти
спеціальності Менеджмент
галузі знань Управління та адміністрування

ВИКЛАДАЧ: Є.В. Маказан, к.е.н., доцент кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри бізнес-адміністрування
і менеджменту зовнішньоекономічної
діяльності

Протокол №_1_ від “_25_”_серпня_2025_р.
Завідувач кафедри бізнес-адміністрування і
менеджменту зовнішньоекономічної
діяльності

(підпис)

Д.Т. Бікулов

(ініціали, прізвище)

2025 рік

МЕНЕДЖМЕНТ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Зв'язок з викладачем (викладачами):

Викладач: к.е.н., доцент Маказан Євгенія Василівна

E-mail: e.v.makazan@gmail.com

Телефон: (061) 289-41-39 (кафедра)

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Кафедра: бізнес-адміністрування та менеджменту ЗЕД, 6й корп. ЗНУ, ауд. 108 (1^й поверх)

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент конкурентоспроможності підприємств» є засвоєння здобувачами вищої освіти системних знань щодо основних методів збору інформації про конкурентне середовище, методики оцінки конкурентоспроможності організації, особливостей управління конкурентними перевагами підприємства та обґрунтованого вибору конкурентних стратегій.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Менеджмент конкурентоспроможності підприємств» є:

- набуття вмінь проведення конкурентного аналізу;
- засвоєння основних методів збору інформації про конкурентне середовище;
- формування навичок прийняття рішень стосовно вибору конкурентних стратегій;
- набуття вмінь здійснення аналізу конкурентоспроможності підприємства;
- засвоєння методичного інструментарію щодо визначення конкурентоспроможності підприємства на основі оцінки конкурентоспроможності продукції.

«Менеджмент конкурентоспроможності підприємств» як компонент освітньо-професійної програми підготовки відповідає таким програмним компетентностям:

- ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;
- СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
- СК 10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

«Менеджмент конкурентоспроможності підприємств» як компонент освітньо-професійної програми підготовки забезпечує такі програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;
- ПРН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом);
- ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

«Менеджмент конкурентоспроможності підприємств» розкриває сутність, теоретичні засади та практичні інструменти управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах ринку. Курс акцентує увагу на сучасних підходах до формування конкурентних переваг, стратегічному управлінні, аналізі конкурентного середовища та методах підвищення ефективності діяльності підприємства.

Курс дає можливість:

- оволодіти теоретичними знаннями щодо сутності та факторів конкурентоспроможності підприємства;
- навчитися проводити діагностику рівня конкурентоспроможності компанії;
- засвоїти інструменти стратегічного та операційного управління конкурентними перевагами;
- аналізувати конкурентне середовище та позиціонування підприємства на ринку;
- розробляти стратегії підвищення конкурентоспроможності з урахуванням галузевих особливостей;
- приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо зміцнення ринкових позицій підприємства;
- формувати навички оцінки ефективності управління конкурентоспроможністю у практичній діяльності.

Необхідні навчальні компоненти (пререквізити, кореквізити і постреквізити): Професійно-орієнтований практикум іноземною мовою, Методологія наукових досліджень у галузі менеджменту, Менеджмент бізнеспроцесів, Стратегічне управління та фінансування бізнесу в менеджменті, Виробнича практика, Кваліфікаційна робота магістра.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	2 -й	2 -й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	12 год.	4 год.
Практичні заняття	24 год.	4 год.
Самостійна робота	54 год.	82 год.
Консультації	Консультації: середа 14:30 - очний формат: 108 кабінет 6 навчальний корпус, кафедра бізнес-адміністрування та менеджменту ЗЕД - дистанційний формат: Особистий ідентифікатор ZOOM 434 6285456 Код доступу 5GfWV4	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11386	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності / результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
Компетентності		
ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	- виконання індивідуальних і групових дослідницьких завдань; - аналіз кейсів; - робота з науковими джерелами	- аналітичні звіти; - тести; - усні опитування
СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації	- аналіз ресурсного потенціалу підприємства; - робота з реальними даними підприємств; - кейс-стаді	- письмові звіти; - презентації; - практичні завдання
СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію	- моделювання управлінських процесів; - аналіз кейсів; - дискусії та робота в групах	- кейс-завдання; - усні та письмові презентації; - тести
СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком	- розробка стратегій ; - аналіз ринкових даних; - проектні завдання	- проектні роботи; - усні захисти; - письмові звіти
програмні результати навчання:		
РН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтувати	- робота з кейсами; - дослідження; - аналіз статистичних даних	- аналітичні звіти; - тести; - презентації

методи їх вирішення		
РН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом)	- аналіз фінансової та економічної інформації; - бізнес-кейси; - моделювання процесів	- звіти; - тести; - практичні завдання
РН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу)	- аналіз ринкових тенденцій; - стратегічне планування; - розробка проектів виходу на ринки	- практичні роботи; - письмові звіти; - презентації та усний захист

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Аналіз конкурентного середовища підприємства

Тема 1. Соціально-економічні основи конкуренції

Сутність та види економічної конкуренції. Функції конкуренції. Сутність цінової конкуренції. Сутність нецінової конкуренції. Внутрігалузєва конкуренція. Міжгалузєва конкуренція. Міжнародна конкуренція. Індекс Харфіндела-Хіршмана. Визначення рівня монополізації ринку. Конкурентоспроможність та її основні ознаки. Критерії класифікації конкурентоспроможності. Рівні конкурентоспроможності підприємства. Аналіз складових конкурентного середовища. Модель п'яти сил конкуренції за М. Портером. Фактори, що визначають інтенсивність конкурентної боротьби між галузевими організаціями. Конкурентоспроможність товару. Конкурентоспроможність організації. Вхідні бар'єри в галузь.

Тема 2. Конкурентний аналіз

Поняття «конкурент». Об'єкти аналізу конкурентів. Мета і методи аналізу конкурентів. Структура аналізу діяльності конкурентів. Джерела інформації про конкурентів. Методи збору інформації про конкурентів. Частка ринку підприємства. Конкурентна карта ринку.

Сутність первинної та вторинної інформації щодо конкурентів. Основні методи збору інформації про конкурентів. Аналіз документів та його різновиди. Традиційний аналіз документів. Контент-аналіз документів. Спеціальні методики спостереження. Аудит торгових точок. Mystery shopping. Опитування та їх роль при зборі інформації про конкурентів. Види питань.

Змістовий модуль 2. Аналіз конкурентоспроможності підприємства

Тема 3. Методичні підходи до визначення конкурентоспроможності підприємства на його продукції

Сутність конкурентоспроможності підприємства (організації). Діагностика стану організації. Профіль внутрішнього середовища організації. SWOT-аналіз. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Графічний метод оцінки конкурентоспроможності. Багатокутник конкурентоспроможності. Матричні методи оцінки конкурентоспроможності.

Матриця Бостонської консалтингової групи. Матриця «Привабливість ринку/конкурентоспроможність» (модель GE/Mc Kinsey). Матриця «Привабливість галузі/конкурентоспроможність» (модель Shell/DPM). Матриця «Стадія життєвого циклу товару/конкурентна позиція» (модель ADL/LC). Розрахункові методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Метод, що базується на теорії ефективної конкуренції. Сутність бенчмаркінгу та його види. Особливості застосування бенчмаркінгу. Сутність конкурентоспроможності продукції. Параметри конкурентоспроможності продукції. Методи оцінки конкурентоспроможності товару. Інтегральний показник конкурентоспроможності товару.

Змістовий модуль 3. Управління конкурентними перевагами та конкурентоспроможністю підприємства

Тема 4. Види та джерела формування конкурентних переваг підприємства

Сутність конкурентної переваги. Тактичні та стратегічні фактори конкурентних переваг. Властивості конкурентних переваг. Сфери формування та реалізації конкурентних переваг. Види та джерела формування конкурентних переваг. Внутрішні та зовнішні фактори конкурентних переваг підприємства. Класифікація конкурентних переваг за стійкістю до їх копіювання.

Методичні основи управління конкурентними перевагами підприємства. Оцінка потенціалу та якості системи управління організацією.

Змістовий модуль 4.

Тема 5. Розробка конкурентних стратегій підприємства.

Конкурентні стратегії. Модель М. Портера. Види конкурентних стратегій. Базові стратегії за М. Портером. Сутність стратегії цінового лідерства. Переваги та ризики стратегії цінового лідерства.

Сутність стратегії диференціації. Переваги та ризики стратегії диференціації. Горизонтальна та вертикальна диференціація. Сутність стратегії концентрації. Переваги та ризики стратегії концентрації. Конкурентні стратегії. Позиції фірми в конкурентному середовищі. Характеристики стратегій ринкового лідера та їх різновиди. Стратегії ринкових претендентів. Аналіз стратегій послідовників. Сутність стратегії нішера.

Тема 6. Інноваційні та організаційні механізми підвищення конкурентоспроможності підприємства

Сутність інноваційної діяльності як чинника конкурентоспроможності. Взаємозв'язок між інноваціями та стратегією розвитку підприємства. Інноваційні моделі управління конкурентоспроможністю. Вплив цифрової трансформації на конкурентні переваги підприємства. Організаційні зміни як умова зростання конкурентоспроможності. Формування інноваційного потенціалу підприємства. Механізм управління інноваційним розвитком. Інвестиції в технологічне оновлення виробництва. Роль інформаційних технологій та штучного інтелекту в управлінні конкурентними стратегіями. Концепція сталого розвитку як складова конкурентної стратегії. Практичні інструменти підвищення конкурентоспроможності: реінжиніринг бізнес-процесів, управління якістю (TQM), система KPI, бренд-менеджмент.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Лекція 1	Тема 1. Соціально-економічні основи конкуренції Сутність та види економічної конкуренції. Функції конкуренції. Сутність цінової конкуренції. Сутність нецінової конкуренції. Внутрігалузева конкуренція. Міжгалузева конкуренція. Міжнародна конкуренція. Індекс Харфіндела-Хіршмана. Визначення рівня монополізації ринку. Конкурентоспроможність та її основні ознаки. Критерії класифікації конкурентоспроможності. Рівні конкурентоспроможності підприємства.	2	0,5	1 раз на 2 тижня
Практичне заняття 1-2	Тема 1. Соціально-економічні основи конкуренції Завдання: На основі моделі п'яти сил конкуренції М. Портера здійснити діагностику конкуренції на обраному галузевому ринку, проаналізувавши: - конкуренцію серед галузевих підприємств; - загрозу появи нових конкурентів; - загрозу появи нових товарів; - силу впливу постачальників; - силу впливу споживачів.	2	0,5	щотижня
Самостійна робота	Тема 1. Соціально-економічні основи конкуренції Аналіз складових конкурентного середовища. Модель п'яти сил конкуренції за М. Портером. Фактори, що визначають інтенсивність конкурентної боротьби між галузевими організаціями. Конкурентоспроможність товару. Конкурентоспроможність організації. Вхідні бар'єри в галузь.	12	17	щотижня
Лекція 2	Тема 2. Конкурентний аналіз Поняття «конкурент». Об'єкти аналізу конкурентів. Мета і методи аналізу конкурентів. Структура аналізу діяльності конкурентів. Джерела інформації про конкурентів. Методи збору інформації про конкурентів. Частка ринку підприємства. Конкурентна карта ринку.	2	0,5	1 раз на 2 тижня

Практичне заняття 3-4	<p>Тема 2. Конкурентний аналіз Завдання: Розробити форму спостереження та зібрати інформацію про конкурентів на обраному споживчому ринку за методикою «Mystery shopping». Збір інформації передбачає аналіз таких показників:</p> <ul style="list-style-type: none"> - широта асортименту, що пропонується; - якість товарів; - якість обслуговування споживачів; - цінова політика конкурентів; - організація збуту; - рекламна підтримка; - наявність програми лояльності; - компетентність персоналу тощо. 	2	0,5	щотижня
Самостійна робота	<p>Тема 2. Конкурентний аналіз Сутність первинної та вторинної інформації щодо конкурентів. Основні методи збору інформації про конкурентів. Аналіз документів та його різновиди. Традиційний аналіз документів. Контент-аналіз документів. Спеціальні методики спостереження. Аудит торгових точок. Mystery shopping. Опитування та їх роль при зборі інформації про конкурентів. Види питань.</p>	12	17	щотижня
Лекція 3	<p>Тема 3. Методичні підходи до визначення конкурентоспроможності підприємства на його продукції Сутність конкурентоспроможності підприємства (організації). Діагностика стану організації. Профіль внутрішнього середовища організації. SWOT-аналіз. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Графічний метод оцінки конкурентоспроможності. Багатокутник конкурентоспроможності. Матричні методи оцінки конкурентоспроможності.</p>	2	0,5	1 раз на 2 тижня
Практичне заняття 5-6	<p>Тема 3. Методичні підходи до визначення конкурентоспроможності підприємства на його продукції Завдання: Визначити конкурентоспроможність продукції підприємства відносно продукції основних конкурентів на основі інтегрального показника конкурентоспроможності, обравши самостійно параметри конкурентоспроможності та визначивши їх вагові коефіцієнти.</p>	2	0,5	щотижня
Самостійна робота	<p>Тема 3. Методичні підходи до визначення конкурентоспроможності підприємства на його продукції Матриця Бостонської консалтингової групи. Матриця «Привабливість ринка/конкурентоспроможність» (модель GE/Mc Kinsey). Матриця «Привабливість галузі/конкурентоспроможність» (модель Shell/DPM). Матриця «Стадія життєвого циклу товару/конкурентна позиція» (модель ADL/LC). Розрахункові методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Метод, що базується на теорії ефективної конкуренції. Сутність бенчмаркінгу та його види. Особливості застосування бенчмаркінгу. Сутність конкурентоспроможності продукції. Параметри конкурентоспроможності продукції. Методи оцінки конкурентоспроможності товару. Інтегральний показник конкурентоспроможності товару.</p>	12	16	щотижня

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Лекція 4	Тема 4. Види та джерела формування конкурентних переваг підприємства Сутність конкурентної переваги. Тактичні та стратегічні фактори конкурентних переваг. Властивості конкурентних переваг. Сфери формування та реалізації конкурентних переваг. Види та джерела формування конкурентних переваг. Внутрішні та зовнішні фактори конкурентних переваг підприємства. Класифікація конкурентних переваг за стійкістю до їх копіювання.	2	0,5	1 раз на 2 тижня
Практичне заняття 7-8	Тема 4. Види та джерела формування конкурентних переваг підприємства Завдання: Проаналізувавши звітність ТНК Carlsberg, визначити конкурентні переваги компанії на українському та світовому ринках.	2	0,5	щотижня
Самостійна робота	Тема 4. Види та джерела формування конкурентних переваг підприємства Методичні основи управління конкурентними перевагами підприємства. Оцінка потенціалу та якості системи управління організацією.	12	16	щотижня
Лекція 5	Тема 5. Розробка конкурентних стратегій підприємства. Конкурентні стратегії. Модель М. Портера. Види конкурентних стратегій. Базові стратегії за М. Портером. Сутність стратегії цінового лідерства. Переваги та ризики стратегії цінового лідерства. Сутність стратегії диференціації. Переваги та ризики стратегії диференціації. Горизонтальна та вертикальна диференціація. Сутність стратегії концентрації. Переваги та ризики стратегії концентрації. Конкурентні стратегії	4	1	1 раз на 2 тижня
Практичне заняття 9-10	Тема 5. Розробка конкурентних стратегій підприємства. Обґрунтувати вибір конкурентних стратегій для обраного підприємства, виходячи з його ринкової позиції, ресурсного потенціалу, рівня конкуренції та стратегічних цілей розвитку.	2	0,5	щотижня
Самостійна робота	Тема 5. Розробка конкурентних стратегій підприємства. Позиції фірми в конкурентному середовищі. Характеристики стратегій ринкового лідера та їх різновиди. Стратегії ринкових претендентів. Аналіз стратегій послідовників. Сутність стратегії нішера.	10	16	щотижня
Лекція 6	Тема 6. Інноваційні та організаційні механізми підвищення конкурентоспроможності підприємства Сутність інноваційної діяльності як чинника конкурентоспроможності. Взаємозв'язок між інноваціями та стратегією розвитку підприємства. Інноваційні моделі управління конкурентоспроможністю. Вплив цифрової трансформації на конкурентні переваги підприємства. Організаційні зміни як умова зростання конкурентоспроможності. Формування інноваційного потенціалу підприємства. Механізм управління інноваційним розвитком. Інвестиції в технологічне оновлення виробництва.			
Практичне заняття 11-12	Тема 6. Інноваційні та організаційні механізми підвищення конкурентоспроможності підприємства Обрати підприємство для дослідження. Завдання: 1. Охарактеризувати його діяльність. 2. Визначити основні інновації, що впроваджуються на			

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	<p>підприємстві та впливають на його конкурентоспроможність.</p> <p>3. Оцінити рівень інноваційного потенціалу підприємства.</p> <p>4. Запропонувати організаційні зміни, спрямовані на підвищення ефективності роботи.</p> <p>5. Обґрунтувати роль цифрових технологій та штучного інтелекту у формуванні конкурентних переваг.</p> <p>6. Надати короткі рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства.</p>			
Самостійна робота	<p>Тема 6. Інноваційні та організаційні механізми підвищення конкурентоспроможності підприємства</p> <p>Роль інформаційних технологій та штучного інтелекту в управлінні конкурентними стратегіями. Концепція сталого розвитку як складова конкурентної стратегії. Практичні інструменти підвищення конкурентоспроможності: реінжиніринг бізнес-процесів, управління якістю (TQM), система KPI, бренд-менеджмент.</p>			
Разом		90	90	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид поточного контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання *	Усього балів
1	2	3	4	5
На початку аудиторного заняття протягом семестру	Бліц-опитування	Проміжний оглядовий зріз знань за темами минулих лекцій і практичних занять (до 10 хвилин): самостійне опрацювання теоретичного (рівень «відтворення» та «розуміння») та практичного (рівень «застосування» та «створення») навчального матеріалу; формат - групові та індивідуальні завдання, обговорення та дискусія.	Передбачає надання повних відповідей і доповнень; спонукає здобувачів до систематичної самостійної роботи при підготовці до поточних занять; активізує абстрактне мислення із застосуванням методу аналізу та синтезу; не передбачає бального оцінювання.	-
Поточний контроль				
Змістовий модуль 1				
Лекція №1	Тестування за змістовим модулем 1	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 2, РН 12, РН 13 за матеріалом лекції №1.</p> <p>Питання для підготовки:</p> <p>Сутність та види економічної конкуренції. Функції конкуренції.</p> <p>Сутність цінової конкуренції.</p> <p>Сутність нецінової конкуренції.</p> <p>Внутрігалузєва конкуренція.</p> <p>Міжгалузєва конкуренція.</p> <p>Міжнародна конкуренція. Індекс Харфіндела-Хіршмана.</p> <p>Визначення рівня монополізації ринку. Конкурентоспроможність та її основні ознаки. Критерії класифікації конкурентоспроможності. Рівні</p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10.</p> <p>Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5:</p> <p>– незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано);</p> <p>– достатній рівень (60% - 100% від максимального балу):</p> <p>3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме:</p> <p>3-5 – 3 бали;</p> <p>6-8 – 4 бали;</p> <p>9-10 – 5 балів.</p> <p>Тест розміщено в профілі даної</p>	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		конкурентоспроможності підприємства. <i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.	
Практичне заняття 1-2	Практична робота 1	Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 2, РН 13 за матеріалом змістового модулю 1. Повністю виконана робота передбачає проведення аналітичної діагностики конкурентного середовища галузі із застосуванням моделі п'яти сил конкуренції М. Портера. <i>Перелік завдань розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	Практична робота оцінюється комплексно максимально у 5 балів: – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано). <i>При формуванні шкали бальної оцінки стимулюється систематична робота здобувачів протягом семестру.</i>	5
Лекція №2	Тестування за змістовим модулем 1	Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 2, РН 12, РН 13 за матеріалом лекції №1-2. Питання для підготовки: Поняття «конкурент». Об'єкти аналізу конкурентів. Мета і методи аналізу конкурентів. Структура аналізу діяльності конкурентів. Джерела інформації про конкурентів. Методи збору інформації про конкурентів. Частка ринку підприємства. Конкурентна карта ринку. <i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5: – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів. Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.	5
Практичне заняття 3-4	Практична робота 2	Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 2, РН 12, РН 13 за матеріалом змістового модулю 1. Повністю виконана робота передбачає розробку методичного інструментарію для дослідження конкурентів на обраному ринку за допомогою методу «Mystery shopping». <i>Перелік завдань розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	Практична робота оцінюється комплексно максимально у 5 балів: – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано). <i>При формуванні шкали бальної оцінки стимулюється систематична робота здобувачів протягом семестру.</i>	5
Змістовий модуль 2				
Лекція №3	Тестування за змістовим модулем 2	Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 2, РН 12, РН 13 за матеріалом лекції №3. Питання для підготовки: Сутність конкурентоспроможності	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5:	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		<p>підприємства (організації). Діагностика стану організації. Профіль внутрішнього середовища організації. SWOT-аналіз. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Графічний метод оцінки конкурентоспроможності. Багатокутник конкурентоспроможності. Матричні методи оцінки конкурентоспроможності.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>– незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів.</p> <p>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</p>	
Практичне заняття 5-6	Практична робота 3	<p>Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 2, РН 12, РН 13 за матеріалом змістового модулю 2. Повністю виконана робота передбачає визначення інтегрального показника конкурентоспроможності продукції підприємства порівняно з основними конкурентами.</p> <p><i>Перелік завдань розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>Практична робота оцінюється комплексно максимально у 5 балів: – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано).</p> <p><i>При формуванні шкали бальної оцінки стимулюється систематична робота здобувачів протягом семестру.</i></p>	5
Змістовий модуль 3				
Лекція №4	Тестування за змістовим модулем 3	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 2, РН 12, РН 13 за матеріалом лекції №4 Питання для підготовки: Сутність конкурентної переваги. Тактичні та стратегічні фактори конкурентних переваг. Властивості конкурентних переваг. Сфери формування та реалізації конкурентних переваг. Види та джерела формування конкурентних переваг. Внутрішні та зовнішні фактори конкурентних переваг підприємства. Класифікація конкурентних переваг за стійкістю до їх копіювання.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5: – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів.</p> <p>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</p>	5
Практичне заняття 7-8	Практична робота 4	<p>Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 2, РН 13 за матеріалом змістового модулю 3. Повністю виконана робота передбачає аналітичне дослідження внутрішніх і</p>	<p>Практична робота оцінюється комплексно максимально у 5 балів: – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано).</p>	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		зовнішніх чинників формування конкурентних переваг підприємства. <i>Перелік завдань розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	<i>При формуванні шкали бальної оцінки стимулюється систематична робота здобувачів протягом семестру.</i>	
Змістовий модуль 4				
Лекція №5	Тестування за змістовим модулем 4	Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 2, РН 12, РН 13 за матеріалом лекції №5. Питання для підготовки: Конкурентні стратегії. Модель М. Портера. Види конкурентних стратегій. Базові стратегії за М. Портером. Сутність стратегії цінового лідерства. Переваги та ризику стратегії цінового лідерства. Сутність стратегії диференціації. Переваги та ризику стратегії диференціації. Горизонтальна та вертикальна диференціація. Сутність стратегії концентрації. Переваги та ризику стратегії концентрації. Конкурентні стратегії <i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5: – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів. Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.	5
Практичне заняття 9-10	Практична робота 5	Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 2, РН 13, за матеріалом змістового модулю 4. Повністю виконана робота передбачає обґрунтування вибору конкурентної стратегії для конкретного підприємства з урахуванням його ресурсного потенціалу, ринкової позиції та цілей розвитку. <i>Перелік завдань розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	Практична робота оцінюється комплексно максимально у 5 балів: – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано). <i>При формуванні шкали бальної оцінки стимулюється систематична робота здобувачів протягом семестру.</i>	5
Лекція №6	Тестування за змістовим модулем 4	Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 2, РН 12, РН 13 за матеріалом лекції №5. Питання для підготовки: Сутність інноваційної діяльності як чинника конкурентоспроможності. Взаємозв'язок між інноваціями та стратегією розвитку підприємства. Інноваційні моделі управління конкурентоспроможністю. Вплив цифрової трансформації на	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5: – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме:	Лекція №5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		<p>конкурентні переваги підприємства. Організаційні зміни як умова зростання конкурентоспроможності. Формування інноваційного потенціалу підприємства. Механізм управління інноваційним розвитком. Інвестиції в технологічне оновлення виробництва.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів.</p> <p>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</p>	
Практичне заняття 11-12	Практична робота 6	<p>Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 2, РН 12, РН 13 за матеріалом змістового модулю 4. Повністю виконана робота передбачає дослідження інноваційної діяльності підприємства, оцінку її впливу на конкурентоспроможність та визначення напрямів організаційного вдосконалення.</p> <p><i>Перелік завдань розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>Практична робота оцінюється комплексно максимально у 5 балів: – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано).</p> <p><i>При формуванні шкали бальної оцінки стимулюється систематична робота здобувачів протягом семестру.</i></p>	5
Усього поточний контроль	12			60
Підсумковий контроль				
Залік	Підсумковий тест	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих програмних результатів навчання РН 2, РН 12, РН 13 здійснюється комплексно відповідно до змісту навчальної дисципліни (розділ 3). Теоретичне завдання представлено у форматі комплексного тесту, до якого включено 20 рівнозначних тестових питань з тем усіх змістових модулів. Тестування передбачає відповідь на теоретичні питання (вірною є лише один з альтернативних варіантів відповідей).</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 20. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-20: – незадовільний рівень: 0-11 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 12-14 – 12-14 балів; 15-17 – 15-17 балів; 18-20 – 18-20 балів.</p> <p><i>Тестове завдання розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	20
	Практичне завдання	<p>Перевірка рівня практичної складової сформованих програмних результатів навчання РН 2, РН 12, РН 13 здійснюється комплексно відповідно до змісту навчальної дисципліни (розд. 3) та</p>	<p>Ситуаційна задач оцінюється максимально у 20 балів з урахуванням логічності та повноти відповіді на запитання щодо змісту, правил, обґрунтованості висновків тощо:</p>	20

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		передбачає розв'язування ситуаційного завдання. <i>Ситуаційне завдання розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	– незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – прийнятний рівень (35% - 59% від максимального балу) – 7-11 балів (зараховано умовно); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 12-20 балів (зараховано).	
Усього підсумковий контроль	2			40

*Засоби діагностики рівня досягнення результатів навчання дисципліни та критерії оцінювання контрольних заходів.

Тестування. Поточне та підсумкове оцінювання теоретичних завдань здійснюється у формі тестування з використанням платформи дистанційного навчання СЕЗН ЗНУ Moodle відповідно до календарного графіку поточних і підсумкового контролів. Проходження тестів відбувається після ідентифікації здобувача через його персональний акаунт на сторінці дисципліни при увімкненому відео-режимі Zoom- конференції за умови дистанційної присутності викладача та передбачає обмежену у часі відповідь на теоретичні питання: для поточних контролів (Тести 1-5) – до 20 хвилин, як правило, або під час лекційного заняття перед завершенням поточного змістового модуля, або під час консультації за встановленим графіком; для підсумкового (екзаменаційного) тесту – до 50 хвилин під час підсумкового контролю за складеним розкладом.

Процедура оцінювання практичних завдань.

Оцінюванню підлягає виконання здобувачами практичних завдань для кожного змістового модуля під час аудиторних практичних занять і поза аудиторної самостійної роботи. Кожне практичне завдання виконується по мірі опанування здобувачем матеріалу тем відповідного змістового модуля, оформлюється у вигляді файлів MS Word, здається на перевірку через персональний акаунт у профілі цієї дисципліни в СЕЗН ЗНУ Moodle та після позитивного відгуку викладача захищається у передбачений спосіб (на практичному занятті та/або консультації). Якщо відгук має критичні зауваження з боку викладача, то робота з відповідними коментарями повертається здобувачеві на доопрацювання. Обов'язковою умовою зарахування роботи є усна перевірна комунікація «здобувач-викладач». У разі дистанційного навчання, захист робіт відбувається з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема при увімкненому відео-режимі Zoom-конференції.

Критерії оцінювання практичних завдань:

5 балів – роботу виконано самостійно та правильно, в повному обсязі із застосуванням раціональних методів; роботу здано на перевірку своєчасно, оформлено охайно; відповіді на запитання, зокрема уточнюючі, при захисті роботи повні та аргументовані, наявні змістовні висновки та ілюстративні приклади;

4 бали – роботу виконано самостійно, в повному обсязі, загалом правильно, але містять незначні помилки; роботу здано на перевірку своєчасно, оформлення має несуттєві зауваження; відповіді на запитання при захисті роботи в цілому повні з незначними недоліками;

3 бали – роботу виконано самостійно, в повному обсязі, загалом правильно, але наявні окремі помилки (наприклад, логічні); роботу здано на перевірку не своєчасно, але без порушення семестрового графіку освітнього процесу поточного навчального семестру; зміст роботи не структуровано, робота оформлена в межах вимог, але має виражений копійливий характер/ містить ознаки використання ШІ; відповіді на запитання, зокрема уточнюючі та додаткові, при захисті роботи не повні або відсутні;

0 балів – роботу не виконано або виконано не самостійно з порушенням принципів академічної доброчесності, зокрема виконано інший варіант завдання, та/або не в повному обсязі; наявні численні арифметичні та змістовні помилки у розрахунках; роботу здано на перевірку з порушенням семестрового графіку освітнього процесу поточного навчального семестру; оформлення роботи не відповідає вимогам, відсутній додаток з розрахунками в таблицях MS Excel; при захисті роботи студент не володіє навчальним матеріалом та/або відповіді на запитання відсутні.

Додаткові (заохочувальні) бали – до 10 балів.

Бальна система стимулювання поза аудиторної навчально-наукової активності здобувачів - це система додаткових балів, яку введено з метою заохочування здобувачів до планомірної, систематичної роботи з поглибленого опанування теоретичним матеріалом і стимулювання їх до творчого підходу та креативного мислення під час розв'язанні практичних завдань, які передбачено цією дисципліною.

Поза аудиторна навчально-наукова активність здобувача є однією із форм самоосвіти (неформальна/інформальна) при формуванні результатів навчання цієї дисципліни та має бути підтверджена відповідним документом (диплом, сертифікат, свідоцтво тощо). Зміст поза аудиторних навчально-наукових активностей, за які можуть нараховуватися додаткові (заохочувальні) бали, повинні корелювати з результатами навчання дисципліни, зокрема за такі підтверджені види діяльності:

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

- участь у студентських олімпіадах;
- представлення результатів науково- дослідних робіт здобувача на студентських конкурсах, конференціях;
- наявність власних розробок і підготовленої роботи та презентації в частині науково-дослідних та прикладних досліджень, які проводяться викладачем навчальної дисципліни та відповідають її спрямуванню;
- участь у програмах здобуття неформальної/інформальної освіти (онлайн-курси, розміщені на відкритих навчальних платформах, воркшопи, вебінари, майстер-класи, тренінги тощо - за наявності відповідних сертифікатів);
- інші види та форми активностей у контексті змісту та РН дисципліни.

Якщо результати навчання (знання й уміння), отримані здобувачем під час самоосвіти, відповідають повністю або частково корелюють (неповні, схожі, але зі спорідненої галузі знань тощо) із РН дисципліни, які перевіряються поточними контролями певного змістового модуля, викладач має право оцінити їх при складанні здобувачем з урахуванням цих додаткових балів, але не перевищуючи максимальний бал за цей поточний контроль відповідно до критеріїв оцінювання. Отримані додаткові бали додаються *понад тих балів*, які здобувач може отримати, виконавши всі обов'язкові види робіт і склавши усі поточні контролі, - ці додаткові бали можуть стати вирішальними для отримання більш високої оцінки за весь курс! Тому, **НАПОЛЕГЛИВО РЕКОМЕНДУЄМО** здобувачеві скористатися цією нагодою та підвищити свій загальний бал (*максимально до 10 балів*), отриманий після виконання всіх обов'язкових видів контрольних заходів.

Результати неформальної / інформальної освіти зараховуються згідно «Положення Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (<https://e.surl.li/uoqtjo>).

Підсумковий контроль.

До підсумкового семестрового контролю допускаються здобувачі, яким на дату консультації перед цим контролем зараховано поточні контрольні заходи з усіх змістових модулів. Інакше, здобувач ліквідує існуючу поточну заборгованість на консультаціях і може бути допущений до підсумкового контролю за складеним графіком, узгодженим з екзамеатором та деканатом.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку: здобувач проходить екзаменаційний тест на платформі СЕЗН ЗНУ Moodle та розв'язує ситуаційну задачу, включені в екзаменаційний білет, письмово готує відповіді на завдання білету та усно висвітлює свої відповіді екзаменатору.

Бальне оцінювання відповідей здобувача щодо розв'язку ситуаційної задачі враховує диференційований рівень розуміння (РР) ним опанованого навчального матеріалу на основі таксономії SOLO (Structure of the Observed Learning Outcomes - Структура результатів навчання, які можна спостерігати (як поведінку)), що дозволяє релевантно оцінити рівень сформованості практичної складової програмних результатів навчання (рекомендація МОНУ, лист №1/9-344 від 24.06.2020, <https://surl.li/uldlbv>):

- РР 1: «не знати / не розуміти» - 0 балів (*не зараховано*);
- РР 1+: «частково впоратися із завданням» - 7-11- балів (*зараховано умовно*);
- РР 2: «назвати / розпізнати / виконати дії» - 12 балів (*зараховано*);
- РР 3: «виконати послідовність дій / описувати» - 13-14 балів (*зараховано*);
- РР 4: «порівняти / показати зв'язки» - 14-15 балів (*зараховано*);
- РР 4+: «обґрунтувати / аналізувати» - 16-17 балів (*зараховано*);
- РР 5: «теоретизувати / генерувати гіпотези» - 18-19 балів (*зараховано*);
- РР 5+: «абстрагувати / створювати / формулювати» - 20 балів (*зараховано*).

Практичне завдання підсумкового контролю зараховується здобувачеві, якщо при відповіді на завдання продемонстровано рівень розуміння навчального матеріалу не нижче «РР 2».

Підсумковий контроль вважається *пройденим успішно*, якщо здобувачеві зараховано теоретичне (тестування) та практичне завдання, бали за які підсумовуються і він отримує від 24 до 40 балів, *інакше* бали за іспит не додаються до семестрової оцінки (вважаються рівними нулю), а *підсумкова оцінка із дисципліни є незадовільною*.

Загальна семестрова бальна оцінка за дисципліну складається як сума бальних оцінок за всі поточні контролі з усіх змістових модулів (з урахуванням додаткових балів за навчально-наукову активність) та за підсумковий контроль і не може перевищувати **100 балів**. Бальна оцінка переводиться у **національну** шкалу та шкалу **ECTS**.

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано

F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		
---	---	--	--

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємств : навч.-метод. комплекс / уклад.: А. Р. Дунська, К. О. Кузнєцова. Київ : КПП ім. І. Сікорського, 2022. 90 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi81/0061234.pdf>.
2. Менеджмент міжнародного бізнесу в умовах Індустрії 4.0 : колективна монографія / за заг. ред. Д. Т. Бікулова, О. М. Олійника. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 424 с.
3. Сучасні вектори розвитку менеджменту міжнародного бізнесу : колективна монографія / за заг. ред. Д. Т. Бікулова, О. М. Олійника. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. 446 с.
4. Сучасні концепції бізнес-адміністрування : колективна монографія / за заг. ред. Д. Т. Бікулова, О. М. Олійника. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2022. 352 с.
5. Управління фінансово-економічною безпекою держави та шляхи запобігання зовнішнім і внутрішнім загрозам : кол. монографія / А. В. Балабаниць, О. І. Гапонюк, М. О. Горбашевська [та ін.]. Маріуполь, 2020. 223 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi79/0059439.pdf>.

Додаткова:

1. Бюджетний менеджмент : практикум / уклад.: О. М. Грубляк, Н. Я. Сокровольська. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2023. 218 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi75/0056142.pdf>.
2. Ватаманюк-Зелінська У. З., Ситник Н. С., Стасишин А. В., Круглякова В. В. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. Львів : Магнолія, 2021. 511 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi81/0061509.pdf>.
3. Власюк Т. О. Забезпечення зовнішньоторговельної безпеки України на товарних ринках : монографія. Запоріжжя : Мокшанов В. В., 2020. 468 с.
4. Герчаківський С. Д., Сіляр В. В. Фіскальне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Тернопіль : МОНУ, 2020. 250 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi70/0050888.pdf>.
5. Григорова-Беренда Л. І., Шуба М. В. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навч. посіб. 2-ге вид., випр., перероб. і допов. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2023. 136 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0053748.pdf>.
6. Дугієнко Н. О. Основи зовнішньоекономічної діяльності підприємства : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2022. 140 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2022/10/0049133.doc>.
7. Основи зовнішньоекономічної діяльності : конспект лекцій / уклад. С. О. Полковниченко. Чернігів : НУ "Чернігівська політехніка", 2023. 151 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi77/0057109.pdf>.
8. Сухарева К. В., Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М. Бюджетний процес та казначейська справа : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 101 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi75/>.
9. Тищенко В. Ф., Остапенко В. М. Основи зовнішньоекономічної діяльності та митної справи : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 193 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0052011.pdf>.
10. Щєбликіна І. О., Герасимова В. О. Бюджетна система : метод. рек. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 104 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/metodychky/2024/03/0056268.docx>.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Національна бібліотека імені В.І.Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
3. Association of Records Managers and Administrators (ARMA International) URL: <https://www.arma.org/>
4. Association of Intelligent Information Management (AIIM) URL: <https://www.aiim.org/>
5. Prometheus – он-лайн курси. URL: <https://prometheus.org.ua/>
6. Школа HMR. URL: <http://www.shkolahrm.ua/>
7. Журнал «Український інформаційний простір». URL: <http://ukrinfospace.knukim.edu.ua/>
8. Сайт державного комітету статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
9. Бібліотека з менеджменту URL: managevent.com.ua
10. Нормативні акти у сфері управління URL: inform.od.ua

7. Регуляції і політики курсу

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності.

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у CiscoWebex та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу a.n.oleynick@gmail.com . У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://lnk.ua/gk4x2wkVy>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://lnk.ua/9MVwgEpVz>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання,

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://lnk.ua/EYNg6GpVZ>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/QRVdWGwe3>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/3R4avGqeJ>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://lnk.ua/5pVJr17VP>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <https://library.znu.edu.ua/>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua/>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.